

TALOUSARVIOALOITE 649/2005 vp

Määrärahan osoittaminen yksityisteiden valtionapujen lisäämiseen

Eduskunnalle

Yksityisiä teitä on maassamme 280 000 kilometriä. Ne ovat monessa suhteessa merkittävä osa liikenneverkkoamme sekä yhä varsin tärkeitä lukemattomille kansalaisille, sillä ne ovat monelle ainoa yhteys palvelujen luo, taajamien asukkaiden yhteys luontoalueille ja mökeille sekä usein erityisesti vanhusten turvallisuudentunteen tae. Yksityistiet ovat myös merkittäviä yhteysteitä yritystaloudelle, lähinnä maa- ja metsätalouden kuljetuksille. Valitettavan monin paikoin yksityistiet ovat päässeet kohtuuttoman huonoon kuntoon, ja raskaat kuljetukset rasittavat tiestöä lisää niin, etteivät yksityisteiden osakkaiden voimavarat riitä huolehtimaan niiden kunnossapidosta.

Hallituksen tavoitteena tulee olla päivittäisen liikennöitävyyden ja tasa-arvoisen liikkumisen turvaaminen yksityisteillä sekä niiden riittävän käyttökunnon säilyttäminen. On huomioitava, että yksityisteiden ylläpidon määrärahat ovat olleet vuosien ajan todellista tarvetta pienemmät.

Maassamme toimii 14 yksityistielossia, joiden suurin keskittymä on Savonlinnassa. Losseja pidetään sekä aidon saariston merkkeinä että matkailun vetovoimatekijöinä, mutta toisaalta ne ovat elinehto saariston asukkaille. Vaikka nykyään lossiliikennettä on monin paikoin korvattu silloilla, tulisi losseja ja lossiliikennettä maassamme pyrkiä myös säilyttämään.

Yksityistielossien kustannukset olivat vuonna 2001 noin 6 miljoonaa markkaa eli noin miljoonaa

euroa. Yksityiset liikennöitsijät hoitavat saaristoliikenteen valtion saaristoliikenneavustuksen turvin tai saaristolaisten omin voimin ja varoin. Avustusmääräraha vuonna 2003 on 286 000 euroa.

Yksityistielain mukaan avustuksia yksityistiellosseille voidaan myöntää enintään 80 prosenttia valtionapuun hyväksyttävistä käyttö- ja kunnossapitokustannuksista. Lauttapaikkojen ylläpitoon myönnettävistä valtionavustuksista voidaan maksaa yksityistiekunnille ennakkona enintään 80 prosenttia edellisen vuoden toteutuneista kustannuksista, mikä on johtanut siihen, että pienten lossitiekuntien jäsenet joutuvat itse takaamaan henkilökohtaisesti lainat, joilla losseja vuositain pyöritetään. Tätä ei voida pitää asianmukaisena tämän päivän käytäntönä. Se saattaa myös yksityistielossien takaisessa saaristossa asuvat henkilöt eriarvoiseen asemaan yhteysalusliikenteen piirissä oleviin sekä valtion yleisten teiden lossien takaisessa saaristossa asuviin nähden. Ongelmana yksityistielossien kohdalla on myös se, ettei tukea myönnetä kalustohankintaan eli lossin hankintaan, ja toisaalta lossien vuokria on nostettu merkittävästi. Vuoden 2003 arvioidun tarpeen, kustannustason nousun ja vuokrien korotusten jälkeen valtion täysimääräinen avustaminen merkitsisi noin 170 000 euron lisämäärärahan tarvetta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

TAA 649/2005 vp — Pekka Nousiainen /kesk ym.

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2006 talousarvioon momentille 31.25.50 lisäyksenä 2 000 000 euroa yksityisteiden valtionapujen lisäämiseen ja lisää

momentin perusteluihin maininnan, että yksityistiekuntien lossikustannukset siirretään valtion rahoituksen piiriin.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2005

Pekka Nousiainen /kesk
Katri Komi /kesk